

Binnen de vaste commissie voor Europese Zaken bestond bij een aantal fracties de behoefte om aan de Minister van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen met betrekking tot de geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken op 27 februari 2018 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1827), het verslag van de Raad Algemene Zaken inclusief Art. 50 van 29 januari 2018 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1820), de kabinetsbrieven over de onderhandelingen over de uittreding van het Verenigd Koninkrijk (Kamerstuk 23 987, nr. 211, Kamerstuk 23 987, nr. 213 en Kamerstuk 23 987, nr. 214) en tenslotte het BNC-fiche Mededeling Betere Regelgeving (Kamerstuk 22 112, nr. 2435).

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Azmani

De adjunct-griffier van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Buisman

Algemeen

De leden van de CDA-fractie hebben een aantal vragen over de Raad Algemene Zaken op 27 februari 2018.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de agenda van de Raad Algemene Zaken van 27 februari. Zij lezen dat onder andere het Bulgaars voorzitterschap, de Poolse rechtsstaat en de Brexit op de agenda staan. Zij hebben over deze laatste twee punten een aantal vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennis genomen van de openbare brieven van het kabinet. Zij hebben hierover nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie hebben kennis genomen van de geannoteerde agenda van de RAZ en aanverwante stukken.

Interne Markt / Handel

De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd of het kabinet kan toelichten hoe het staat met de implementatie van maatregelen inzake de interne markt die de Europese Commissie al eerder heeft omarmd. Waar staat de Europese Commissie, en als er sprake is van vertraging, kan het kabinet dan toelichten hoe het deze vertraging verklaart?

Kan het kabinet daarnaast aangeven welke concrete voorstellen Nederland zal doen richting de Europese Raad van maart ter vervolmaking van de interne markt, zo vragen de leden van de VVD-fractie? Hoe zorgt Nederland er voor dat deze voorstellen worden geproduceerd tot beleid? Is Nederland al steun aan het verwerven voor deze voorstellen? Heeft Nederland, net als voor het Meerjarig Financieel kader een white- of non-paper opgesteld? Zo ja, wat staat daarin? Zo neen, waarom niet? En, zo vragen de leden van de VVD-fractie, wanneer is deze Top voor Nederland een succes, als het specifiek gaat om de interne markt?

De Top staat ook in het teken van handel, zo constateren de leden van de VVD-fractie. Wat staat er precies op de agenda en wat is de inzet van Nederland? De leden van de VVD-fractie willen de Minister vragen om te bevorderen dat de Tweede Kamer beter vooraf en tussentijds geïnformeerd wordt, over de inhoud van onderhandelingsmandaten en de onderhandelingen zelf. Dit wordt des te belangrijker nu sommige handelsakkoorden, naar verwachting EU-only worden. Hoe kan de Minister deze transparantie bevorderen, zo vragen de leden van de VVD-fractie?

De leden van de VVD-fractie constateren dat er daarnaast een vergaande verordening ligt die de Europese Commissie de bevoegdheid geeft buitenlandse investeringen in EU-lidstaten te beoordelen en lidstaten vervolgens te adviseren maatregelen te nemen als dat in de ogen van de Europese Commissie in het strategisch belang is van de EU of een van de lidstaten. De leden van de VVD-fractie maken zich zorgen over het feit dat er geen impact assessment is gedaan en vragen de Minister of dit alsnog af te dwingen is? Ook vragen zij de Minister wat het risico is dat een dergelijk mechanisme gebruikt wordt door lidstaten om investeringen binnen de EU (vanwege vermeende externe beïnvloeding) getoetst moeten worden. Kan de Minister toezeggen zolang er nog de nodige onduidelijkheid bestaat dat Nederland niet akkoord gaat met de voorgestelde verordening? Kan de Minister verder ingaan, zo vragen de leden van de VVD-fractie, op de rechtsbasis waarop de Europese Commissie het

voorstel en de eigen bevoegdheid baseert en of de reikwijdte op basis van die rechtsbasis niet beperkter zou moeten zijn?

De leden van de SP-fractie willen weten wat de inzet van het kabinet is tijdens de Europese Raad van maart 2018 op basis van de voorlopige agenda. Voornamelijk op de onderwerpen van e-commerce, auteursrecht en belastingen. Kan het kabinet zijn inzet op het «vervolmaken van de interne markt», zoals regelmatig genoemd als inzet van het Nederlandse kabinet helder uiteenzetten? Welke onderwerpen betreft het en welke (wetgevende) stappen zijn daar nog voor nodig, zo vragen de leden van de SP-fractie?

Transparantie

De Minister-President heeft toegezegd om het rapport over transparantie «*Opening up closed doors; making the EU more transparent for its citizens*» aan de orde te stellen in de Raad Algemene Zaken, zo stellen de leden van de CDA-fractie. Kan het kabinet aangeven op welke termijn dat gaat gebeuren? En is het kabinet bereid om aan te geven wat de posities zijn van de verschillende lidstaten over de verschillende voorstellen in dit paper genoemd in dit transparantiepaper?

Voorzitterschap Bulgarije

De leden van de SP-fractie vernemen in de geannoteerde agenda dat Nederland in ieder geval economische groei, migratie, interne- en externe veiligheid en klimaat als prioritaire thema's beschouwt onder het Bulgaars en Oostenrijks EU-Voorzitterschap. Kan het kabinet aangeven wat haar inzet is op deze terreinen, en tevens op het gebied van de EMU, tijdens het lopende (Bulgaarse) en volgende (Oostenrijkse) EU-Voorzitterschap? Kan het kabinet tevens aangeven wat Bulgarije als inzet heeft bij het voor haar prioritaire onderwerp «Europees perspectief en verbondenheid voor de Westelijke Balkan»? Hoe agendeert zij zaken en welke voortgang heeft zij voor ogen? Het kabinet spreekt van voortgang boeken op wetgevende voorstellen die op dit moment nog in de Europese Raad en het Europees Parlement worden behandeld, zo constateren de leden van de SP-fractie. Kan het kabinet een overzicht geven van deze voorstellen en in welke fase zij zich bevinden?

Rechtsstaat

Ten aanzien van de rechtsstaat in Polen begrijpen de leden van de VVD-fractie de inzet van de Europese Commissie. Maar tegelijkertijd is de oppositie in Polen, hoewel deze de regering niet steunt, geen voorstander van maatregelen. Hoe beschouwt het kabinet de kritiek van de Poolse oppositie in de richting van de Europese Commissie als het gaat om soevereiniteitsinbreuk?

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de stand van zaken aangaande de rechtsstaat in Polen. De Europese Commissie heeft recent een vierde aanbeveling gepubliceerd waarin zij haar zorgen uit over de situatie in Polen met daarin concrete aanbevelingen. Deze leden vragen of er inmiddels voortgang is in de dialoog tussen de Poolse regering en de Europese Commissie? De Minister schrijft dat Nederland oproept tot het werken aan een oplossing tussen de Europese Commissie en Polen. Kan de Minister deze oplossing concretiseren? Waar moet Polen aan voldoen wil het kabinet niet instemmen met de procedure zoals beschreven in artikel 7 (1) VEU, zo vragen de leden van D66-fractie? Daarnaast heeft Polen recent aangegeven dat zij ontevreden zijn met het Commissievoorstel om Europese projectfondsen te koppelen aan het

functioneren van de rechtsstaat. Het kabinet heeft eerder aangegeven hier niet negatief tegenover te staan. Aangezien de Meerjarig Financieel Kader-verordening met unanimititeit moet worden aangenomen, lijkt de weerstand van Polen problematisch. Hoe beziet de Minister dit, zo vragen de leden van de D66-fractie.

Ten tweede hebben de leden van de D66-fractie nog een vraag over een recente behandeling van een wetsvoorstel in Hongarije dat het functioneren van het maatschappelijk middenveld aldaar bemoeilijkt. Elke non-gouvernementele organisatie in Hongarije loopt met dit voorstel het risico zijn status te verliezen. Is het kabinet van mening dat deze wet het recht op vrijheid van vergadering en van meningsuiting in Hongarije schendt? Zo ja, is het kabinet bereid om tijdens de aankomende Raad Algemene Zaken er bij de Hongaarse regering in Europees verband op aan te dringen dat een krachtig maatschappelijk middenveld bijdraagt aan de democratie, en deze wet dat ondermijnt?

De leden van de GroenLinks-fractie hebben grote zorgen over de ondermijning van de rechtsstaat in bepaalde lidstaten. Heeft de Europese Commissie in de ogen van het kabinet voldoende middelen in handen om de ondermijning van de rechtsstaat in Polen tegen te gaan? Hebben lidstaten bilaterale contacten waarin het belang van de democratische rechtsstaat wordt besproken, zo vragen de leden van de GroenLinks-fractie? Hoe is het politiek speelveld ten aanzien van het doorzetten van de artikel 7-procedure? Zal de Europese Raad ook spreken over de wetgeving om vluchtelingenorganisaties te knevelen die in Hongarije in de maak is? Volgt de Minister dit wetgevingsproces? Wat is hiervan nu de status? Heeft het kabinet via diplomatieke kanalen contact gehad over deze wetgeving? Is het denkbaar dat het werk van non-gouvernementele organisaties als het Helsinki Comité en Amnesty International de facto onmogelijk wordt gemaakt in een EU-lidstaat? Deelt het kabinet de mening van de GroenLinks-fractie dat dit onacceptabel zou zijn? Welke middelen staan de Minister, het kabinet of de Europese Commissie ter beschikking om hiertegen op te treden?

Gegeven het feit dat de Europese Commissie heeft aangekondigd dat er in 2025 zes landen uit de Westelijke Balkan kunnen toetreden tot de Europese Unie, en dat tegelijkertijd de corruptie dan wel ondermijning van de rechtsstaat in een aantal lidstaten hoog opspeelt (waaronder Bulgarije, Roemenië, Polen en Hongarije), willen de leden van de SP-fractie weten hoe er voorkomen wordt dat er straks een onbestuurbare Europese Unie ontstaat. Is het Nederlandse kabinet van mening dat de corruptiebestrijding en de waarborg van de scheiding der machten in de Europese Unie momenteel voldoende op orde is? Zo nee, welke voorstellen is Nederland bereid te doen om deze problemen structureel op te lossen, zo vragen de leden van de SP-fractie?

Raad Algemene Zaken in Artikel 50-formatie

Stand van zaken Brexit

De leden van de VVD-fractie vinden het hoog tijd dat het Verenigd Koninkrijk eens duidelijkheid geeft over hoe ze de toekomstige relatie ziet. Nu moet de EU maar uit allerlei toezeggingen opmaken wat de Britten willen. Dat helpt niet. Het tij verloopt. Dat kan leiden tot een niet optimale uitkomst. Tegelijkertijd wekken de Britten de indruk dat de EU te streng is. Kan het kabinet hierop reflecteren, zo vragen de leden van de VVD-fractie?

Meerdere keren hebben de leden van de CDA-fractie gevraagd om een complete lijst van alle verdragen en overeenkomsten die door de Brexit vervallen voor het Verenigd Koninkrijk. Kunt u deze lijst aan de Tweede Kamer doen toekomen (met inderdaad meer dan 700 overeenkomsten) en aangeven voor welke overeenkomsten met spoed een oplossing gezocht zal moeten worden, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

Kan het kabinet bij het Euratom-Verdrag aangeven of er een overgangstermijn zal zijn en welke problemen er voorzien worden op dit moment, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

Welke internationale verdragen moeten er in dit kader voor maart 2019 (uittreiddatum Verenigd Koninkrijk) per se gesloten worden en ligt het ondertekenen en ratificeren daarvan op schema, zo vragen de leden van de CDA-fractie?

De leden van de D66-fractie vernemen dat Michel Barnier, de hoofdonderhandelaar van de Commissie voor de Brexit, de Raad in Artikel 50-formatie zal informeren over de stand van de Brexit-onderhandelingen met het Verenigd Koninkrijk. De Minister schrijft dat de eerste verkennende gesprekken over de overgangperiode moeizaam zijn verlopen. Er is verschil van mening over de rechten van EU burgers die zich tijdens de overgangperiode in het VK willen vestigen. De inzet van EU27 is dat deze rechten tijdens de overgangperiode gelijk moeten blijven aan de rechten van EU burgers vóór de Brexit. Guy Verhofstadt, de onderhandelaar namens het Europees Parlement, stelde dat burgerrechten tijdens deze transitieperiode niet onderhandelbaar zijn. De leden van de D66-fractie zijn het daarmee eens. Het kan niet zo zijn dat er tijdens de transitieperiode verschillende rechten zijn voor verschillende EU-burgers, en dat het afhangt van wanneer deze mensen gekomen zijn. Hoe moeten de Britten dit onderscheid maken in de praktijk? Dit kan leiden tot discriminatie van EU-burgers. Is het kabinet dat met deze leden eens? Kan het kabinet zich binnen EU-verband hier duidelijk over uitspreken, zo vragen de leden van de D66-fractie.

De leden van de GroenLinks-fractie juichen het toe dat de in de eerste onderhandelingsronde bereikte resultaten worden geconsolideerd. Deze leden zijn er van overtuigd dat de vestiging van Britse staatsburgers op Europese en Nederlandse bodem in zijn algemeenheid van meerwaarde is. Zij vragen de Minister of het mogelijk is om hen nu al meer zekerheid te bieden, bijvoorbeeld door naturalisatie van in de EU levende Britten te vergemakkelijken. De rechtbank in Amsterdam concludeerde dat aannemelijk is gemaakt dat Britse burgers in Nederland nu al schade lijden in hun privéleven door de dreiging dat zij, als de Brexit eenmaal heeft plaatsgevonden, als «derdelanders» uit Nederland moeten vertrekken en heeft het Europees Hof van Justitie advies gevraagd. Welke gevolgen voorziet de Minister als de rechtbank uiteindelijk de eisers gelijk geeft, zo vragen de leden van de GroenLinks-fractie. Hoe gaat het kabinet zich opstellen in het vervolg van deze rechtszaak?

Wat de Brexit betreft merken de leden van de SP-fractie op dat de spanningen tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk opnieuw hoog oplopen. Zo hebben bewindslieden uit het Verenigd Koninkrijk de EU-voorwaarden voor de overgangperiode in twijfel getrokken, en heeft de EU laten weten dat de beoogde overgangperiode desnoods van tafel gaat. Bovendien bleek, zo constateren de leden van de SP-fractie, uit gelekte stukken dat de EU sancties wil kunnen treffen wanneer het VK Europese regelgeving zou overtreden in de overgangperiode. De leden van de SP-fractie waarschuwen dat de beide onderhandelingspartners de verantwoordelijkheid hebben om een ramkoers en een vechtscheiding te allen tijde te vermijden, en vragen het kabinet in te gaan op de hierboven

beschreven ontwikkelingen. Welke bezwaren heeft de Britse regering precies geuit, en hoe is daarop gereageerd door de EU? Wat is de voortgang op het de drie belangrijkste dossiers, te weten de afkoopsom, de rechten van Britse en EU-burgers en de kwestie van de Noord-Ierse grens, zo vragen de leden van de SP-fractie? Acht het kabinet het nog waarschijnlijk dat er uiterlijk in oktober 2018 een gezamenlijke politieke verklaring afgerond kan worden?

Voorlopige agenda Europese Raad in Artikel 50-verband in maart 2018

De leden van de GroenLinks-fractie bedanken de Minister voor de uitleg met betrekking tot het artikel in de Financial Times. Zij zijn zeer bezorgd over de neerwaartse druk die een slecht geregelde Brexit kan hebben op milieu- en arbeidsnormen. De leden van de fractie van GroenLinks wijzen op het feit dat volgens het artikel in de Financial Times de Britse industrie € 4,7 miljard winst kan behalen door Europese uitstootnormen aan de laars te lappen. Kan het kabinet een dergelijke prognose bevestigen? Is het kabinet het met de GroenLinks-fractie eens dat een dergelijke concurrentieslag ongewenst is en voorkomen moet worden? Heeft de Europese Commissie maatregelen in voorbereiding om dit effectief tegen te gaan?